

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАКАЗ
02.04.2013 № 259

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
8 квітня 2013 р.
за № 570/23102

Про затвердження Державних санітарних норм і правил «Санітарно-протиепідемічні вимоги до закладів охорони здоров'я, що надають первинну медичну (медико-санітарну) допомогу»

Відповідно до підпункту 26.9. пункту 26 розділу III [Національного плану дій на 2013 рік щодо впровадження Програми економічних реформ на 2010-2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава»](#), затвердженого Указом Президента України від 12 березня 2013 року № 128, та [підпункту 7.1 підпункту 7 пункту 4 Положення про Міністерство охорони здоров'я України](#), затвердженого Указом Президента України від 13 квітня 2011 року № 467, **НАКАЗУЮ:**

1. Затвердити [Державні санітарні норми і правила «Санітарно-протиепідемічні вимоги до закладів охорони здоров'я, що надають первинну медичну \(медико-санітарну\) допомогу»](#), що додаються.
2. Управлінню громадського здоров'я (А. Григоренко) забезпечити подання цього наказу в установленому законодавством порядку на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.
3. Контроль за виконанням цього наказу покласти на першого заступника Міністра О. Качура та голову Державної санітарно-епідеміологічної служби України, головного державного санітарного лікаря України А. Пономаренка.
4. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

Міністр

Р. Богатирьова

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства
охорони здоров'я України
02.04.2013 № 259
Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
8 квітня 2013 р.
за № 570/23102

ДЕРЖАВНІ САНІТАРНІ НОРМИ І ПРАВИЛА

«Санітарно-протиепідемічні вимоги до закладів охорони здоров'я, що надають первинну медичну (медико-санітарну) допомогу»

I. Загальні положення

1.1. Ці Державні санітарні норми і правила встановлюють санітарно-протиепідемічні вимоги до розміщення, облаштування, обладнання та експлуатації закладів охорони здоров'я, що надають первинну медичну (медико-санітарну) допомогу.

1.2. Ці Державні санітарні норми і правила поширюються на заклади охорони здоров'я, що надають первинну медичну (медико-санітарну) допомогу, незалежно від форми власності та підпорядкування.

1.3. Державний санітарно-епідеміологічний нагляд та контроль за дотриманням вимог цих Державних санітарних норм і правил здійснюють Державна санітарно-епідеміологічна служба України та її територіальні органи.

1.4. Керівник закладу охорони здоров'я, що надає первинну медичну (медико-санітарну) допомогу, організовує та забезпечує:

наявність цих Державних санітарних норм і правил та доведення їх до відома працівників;

виконання цих Державних санітарних норм і правил усіма працівниками;

виконання постанов, розпоряджень, приписів Держсанепідслужби України та її територіальних органів;

ведення та збереження документації щодо результатів санітарно-гігієнічного обстеження закладу;

належні умови праці працівників відповідно до вимог нормативно-правових актів;

ефективну роботу санітарно-технічного, технологічного, медичного та іншого обладнання;

проведення заходів з дезінфекції, дезінсекції та дератизації;

наявність аптечок для надання першої медичної допомоги та їх своєчасне наповнення;

організацію санітарно-освітньої роботи з працівниками шляхом проведення семінарів, лекцій, бесід.

II. Гігієнічні вимоги до розміщення та утримання території

2.1. Заклади охорони здоров'я, що надають первинну медичну (медико-санітарну) допомогу, повинні розташовуватися в сельбищній території населених пунктів.

2.2. Ділянки будівництва закладів охорони здоров'я, що надають первинну медичну (медико-санітарну) допомогу, не повинні безпосередньо прилягати до магістральних вулиць та промислово-складських зон і повинні бути віддалені від залізниць, аеропортів, швидкісних автомагістралей, інших потужних джерел впливу фізичних та інших чинників

відповідно до [Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів](#), затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 19 червня 1996 року № 173, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 24 липня 1996 року за № 379/1404.

2.3. Виробничі (медичні і біологічні) та побутові відходи, що утворюються на території закладів охорони здоров'я, що надають первинну медичну (медико-санітарну) допомогу, підлягають видаленню відповідно до вимог [Державних санітарних норм та правил утримання територій населених місць](#), затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 17 березня 2011 року № 145, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 05 квітня 2011 року за № 457/19195.

2.4. Заклади охорони здоров'я, що надають первинну медичну (медико-санітарну) допомогу, проводять щоденне прибирання території закладу, очистку, мийку та дезінфекцію сміттєзбірників, контейнерів та майданчиків для їх розміщення.

III. Гігієнічні вимоги до планувальних рішень будівель, споруд і окремих приміщень

3.1. Планувальні рішення будівель, споруд і окремих приміщень закладів охорони здоров'я, що надають первинну медичну (медико-санітарну) допомогу, повинні забезпечувати санітарно-гігієнічний та протиепідемічний режими і комфортні умови перебування пацієнтів, оптимальні умови праці та відпочинку працівників.

3.2. У закладах охорони здоров'я, що надають первинну медичну (медико-санітарну) допомогу, повинні бути створені умови для зручного доступу в приміщення і перебування в ньому.

3.3. [Основні приміщення та їх мінімальні площі](#) наведено у додатку 1 до цих Державних санітарних норм і правил.

3.4. Допускається обладнання пральні в закладі охорони здоров'я, що надає первинну медичну (медико-санітарну) допомогу, в ізольованій від приміщень лікувально-профілактичного призначення частині будівлі, яка повинна мати не менше двох приміщень: перше - для збору, тимчасового зберігання та прання білизни, друге - для сушіння, прасування та тимчасового зберігання чистої білизни.

3.5. Стационарне устаткування, що є джерелами шуму і вібрації (насоси, кондиціонери, компресори, ліфти, трансформатори тощо), не допускається розміщувати поряд з лікувальними і процедурними кабінетами, а також над і під ними.

IV. Гігієнічні вимоги до внутрішнього оздоблення приміщень

4.1. Для внутрішнього оздоблення використовуються матеріали відповідно до функціонального призначення приміщень.

4.2. Поверхня стін, підлоги і стелі приміщень процедурної повинна бути гладкою, без дефектів, легкодоступною для вологого прибирання і стійкою до обробки мийними та дезінфекційними засобами. При використанні панелей їх поверхня також має бути гладкою.

4.3. Покриття підлоги повинно щільно прилягати до основи. Сполучення стін і підлоги повинно бути закруглене, стики - герметичними.

Підлоги вестибюля, холу, коридорів повинні бути стійкими до механічного впливу.

4.4. У місцях установки раковин та інших санітарних приладів, а також обладнання, експлуатація якого пов'язана з можливим зволоженням стін і перегородок, слід передбачати опорядження останніх вологостійкими матеріалами на висоту 1,6 метра від підлоги і на ширину не менше 20 сантиметрів від обладнання та приладів з кожного боку.

4.5. Конструкції і матеріали підвісної стелі, що використовуються в приміщеннях закладів охорони здоров'я, що надають первинну медичну (медико-санітарну) допомогу, повинні забезпечувати можливість проведення їх прибирання, очищення та дезінфекції.

4.6. У виробничих приміщеннях повинні використовуватися медичне обладнання та меблі. Зовнішня і внутрішня поверхні медичного обладнання та меблів повинні бути гладкими, без дефектів, легкодоступними для вологого прибирання і стійкими до обробки мийними та дезінфекційними засобами.

V. Гігієнічні вимоги до водопостачання і каналізації

5.1. Заклади охорони здоров'я, що надають первинну медичну (медико-санітарну) допомогу, повинні бути обладнані водопостачанням та каналізацією, централізованим гарячим водопостачанням.

Заклади охорони здоров'я, що надають первинну медичну (медико-санітарну) допомогу, повинні бути забезпечені питною водою, що відповідає вимогам [Державних санітарних норм та правил «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною»](#), затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 12 травня 2010 року № 400, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 01 липня 2010 року за № 452/17747.

5.2. Очищення і знезараження стічних вод закладів охорони здоров'я, що надають первинну медичну (медико-санітарну) допомогу, повинно здійснюватися на загальноміських (сільських) чи інших каналізаційних очисних спорудах, що гарантують ефективне очищення і знезараження стічних вод.

5.3. У санвузлах, кабінетах, де здійснюють прийом лікарі, вбиральнях, у шлюзах боксів, процедурних мають бути встановлені умивальники з підведенням гарячої і холодної води, обладнані змішувачами та ліктьовими (або ножними) кранами.

5.4. Процедурні кабінети та інші приміщення, що вимагають дотримання особливого режиму і чистоти рук обслуговуючого медперсоналу, повинні бути обладнані умивальниками з установкою ліктьових кранів зі змішувачами та дозаторами з рідким (антисептичним) милом і розчинами антисептиків.

5.5. Усі санвузли забезпечуються електрорушниками або паперовими рушничками, туалетним папером, засобами для миття рук.

Зливні бачки повинні бути обладнані педальними спусками. Двері кабинок санвузлів повинні відкриватись назовні.

VI. Гігієнічні вимоги до опалення, вентиляції та кондиціонування повітряного середовища приміщень

6.1. Системи опалення, вентиляції та кондиціювання повітря повинні забезпечувати оптимальні умови мікроклімату і повітряного середовища приміщень закладів охорони здоров'я, що надають первинну медичну (медико-санітарну) допомогу.

6.2. Нагрівальні опалювальні прилади повинні розміщуватися біля зовнішніх стін під вікнами та мати гладку поверхню, стійку до щоденного впливу мийних і дезінфекційних засобів.

6.3. Теплоносієм у системах центрального опалення повинна бути вода з граничною температурою в нагрівальних приладах 85°C. Використання інших рідин і розчинів (антифризу тощо) як теплоносія в системах опалення закладів охорони здоров'я, що надають первинну медичну (медико-санітарну) допомогу, не допускається.

6.4. Приміщення закладів охорони здоров'я, що надають первинну медичну (медико-санітарну) допомогу, повинні бути обладнані системами припливно-витяжної вентиляції з механічним спонуканням і природною витяжкою без механічного спонукання.

Робочі приміщення повинні мати умови для природної вентиляції, що здійснюється через квартирки, створи тощо, та мати автономний вентиляційний канал.

6.5. [Розрахункова температура та кратність повітрообміну приміщень](#) наведена у додатку 2 до цих Державних санітарних норм і правил.

6.6. Для знезараження повітря і поверхонь кабінети обладнуються бактерицидними опромінювачами або іншими пристроями для знезараження повітря, дозволеними до застосування в установленому порядку.

VII. Гігієнічні вимоги до природного і штучного освітлення

7.1. Робочі приміщення закладів охорони здоров'я, що надають первинну медичну (медико-санітарну) допомогу, повинні бути забезпечені нормативним природним освітленням.

7.2. Розташовані на стелях світильники загального освітлення приміщень повинні бути із суцільними (закритими) розсіювачами.

7.3. В оглядових кабінетах необхідно встановлювати настінні та місцеві (переносні) світильники для огляду пацієнта, при цьому спектр джерел випромінювання світла повинен максимально наближатися до природного.

VIII. Санітарно-протиепідемічні заходи

8.1. Медичні працівники повинні виконувати заходи щодо профілактики внутрішньолікарняних інфекцій, передбачені санітарними нормами і правилами.

8.2. Усі приміщення, обладнання, медичний та інший інвентар повинні утримуватися в чистоті.

[Вологе прибирання приміщень \(обробка підлоги, меблів, обладнання, підвіконь, дверей\) повинна здійснюватися не менше двох разів на добу за допомогою мийних і дезінфекційних засобів.](#)

Прибиральний інвентар повинен мати маркування із зазначенням приміщень і видів прибиральних робіт, використовуватися за призначенням, оброблятися і зберігатися у спеціальному приміщенні або шафі (поза межами медичних кабінетів).

8.3. Генеральне прибирання приміщень з обробкою стін, підлоги, обладнання, інвентарю, світильників повинно проводитися щомісяця за графіком. Генеральне прибирання (миття та дезінфекція) процедурних та інших приміщень з асептичним режимом проводиться щотижня.

8.4. У разі виявлення пацієнта з інфекційною хворобою (підозрою) після його ізоляції проводиться заключна дезінфекція за режимом, передбаченим для відповідної інфекції.

8.5. Вироби медичного призначення багаторазового застосування, які в процесі експлуатації можуть викликати ушкодження шкіри, слизової оболонки, контактувати з ранною, з кров'ю тощо, підлягають передстерилізаційному очищенню, стерилізації і дезінфекції.

8.6. Медичний персонал повинен бути забезпечений комплектами змінного одягу в кількості, що забезпечує щоденну зміну одягу. Зберігання його здійснюється в індивідуальних шафах, що забезпечують роздільне зберігання особистого і спеціального одягу, взуття та головних уборів.

У наявності постійно повинен бути комплект робочого та спеціального одягу для екстреної його заміни у разі забруднення.

8.7. Немедичний персонал, який виконує роботу, повинен мати змінний одяг і взуття.

8.8. Лікарі, фельдшери, медичні сестри, акушерки повинні бути забезпечені засобами індивідуального захисту (рукавички, маски тощо). Усі маніпуляції, пов'язані з контактом з кров'ю та іншими біологічними рідинами, повинні проводитись у рукавичках.

**Начальник Управління
громадського здоров'я**

А. Григоренко

Додаток 1
до Державних санітарних норм
і правил «Санітарно-протиепідемічні
вимоги до закладів охорони здоров'я,
що надають первинну медичну
(медико-санітарну) допомогу»

ОСНОВНІ ПРИМІЩЕННЯ та їх мінімальні площі

Приміщення (функціональне призначення)	Площа (не менше), м ²
Кабінет для прийому пацієнтів	12
Процедурний /оглядовий кабінет/ лабораторія	20*
Кабінет для щеплень	12

Фізіотерапевтичний, масажний кабінет / денний стаціонар	12
Стерилізаційна	10
Приймальня	12
Ізолятор зі шлюзом, тамбуром і вбиральною	16
Реєстратура	8
Приміщення для персоналу	6
Санвузол	3
Гардероб для пацієнтів	4
Приміщення для зберігання прибирального інвентарю та дезрозчинів**	2
Приміщення для зберігання чистої білизни**	2
Приміщення для зберігання забрудненої білизни**	2

* У разі обслуговування населення більше 800 чоловік - необхідно передбачати окремий кабінет для щеплень.

** Зберігання прибирального інвентарю, мийних і дезінфекційних засобів, чистої білизни, тимчасове зберігання брудної білизни можливе у спеціальних приміщеннях або в шафах поза виробничими приміщеннями.

Додаток 2
до Державних санітарних норм
і правил «Санітарно-протиепідемічні
вимоги до закладів охорони здоров'я,
що надають первинну медичну
(медико-санітарну) допомогу»

РОЗРАХУНКОВА ТЕМПЕРАТУРА та кратність повітрообміну приміщень

Найменування приміщень	Розрахункова температура повітря, °С	Кратність повітрообміну за 1 годину		Кратність витяжки при природному повітрообміні
		приплив	витяжка	
1	2	3	4	5
Процедурний/ оглядовий кабінет / кабінет щеплень	22	1,5	2	1,5
Реєстратура, довідкова кімната, вестибюль, гардеробна	18	-		